

Nr 225.

Ankom till riksdagens kansli den 10 juni 1918 kl. 6 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under punkt 70 av sjätte huvudtiteln gjorda framställning om anvisande av medel till bestridande av kostnader för alkoholistvården m. m. jämte i ämnet väckta motioner. (3:e avd.).

I den till riksdagen den 14 januari 1918 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t under punkt 70 av sjätte huvudtiteln föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1919 anvisa:

dels ett förslagsanslag, högst 24,700 kronor, till avlöningar och vikariatsersättningar åt tjänstemän vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholist,

dels ett förslagsanslag av 63,725 kronor såsom bidrag till driftkostnaderna i övrigt för samma anstalt,

dels ett förslagsanslag av 175,000 kronor såsom bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader,

dels ett förslagsanslag av 17,000 kronor till bestridande av statens kostnader för farliga alkoholist, handräckning, läkarutlåtanden, vittnesersättningar m. m.,

dels ett reservationsanslag av 30,000 kronor såsom bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter,

dels ock ett förslagsanslag, högst 3,600 kronor, till sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården,

eller sålunda till bestridande av kostnader för alkoholistvården tillhoppa 314,025 kronor,

ävensom medgiva,

att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller som tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upp-

låtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan, på de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan för anordnande av allmän alkoholistanstalt.

I anledning av denna Kungl. Maj:ts framställning har *dels* i en av herr *A. Petré*n inom första kammaren väckt motion (nr 92) yrkats, att riksdagen ville besluta sådan ändring i den av Kungl. Maj:t föreslagna utgiftsstaten för år 1919 rörande statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister, att utgiftsposten »extra personal och vikariatsersättningar» ökas med 1,200 kronor eller från 4,495 till 5,695 kronor, *dels ock* i en av herr *J. A. Ingvarson* inom andra kammaren väckt motion (nr 132) hemställt, ej mindre att riksdagen ville, med ändring i den av Kungl. Maj:t föreslagna lönestaten, bestämma grundlönerna för följande personal vid Venngarns alkoholistanstalt sålunda: husfader och befallningsman 1,700 kronor, maskinist 1,520 kronor, vårdare 1,275 kronor samt vårdare, som åtnjuter kost, däri inberäknat sjukvårdare, 735 kronor; än även att riksdagen måtte öka det av Kungl. Maj:t begärda förslagsanslaget, högst 24,700 kronor, till avlöningar och vikariatsersättningar åt tjänstemän vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister, med 1,800 kronor till 26,500 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 23 april 1918 till riksdagen avlåten proposition (nr 338) om anvisande av medel till beredande av tvångsuppfostran åt minderåriga manliga förbrytare m. m. återkallat de i förevarande punkt av sjätte huvudtiteln framställda förslag om anvisande på extra stat för år 1919 av *dels* ett förslagsanslag, högst 24,700 kronor, till avlöningar och vikariatsersättningar åt tjänstemän vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister, *dels ock* ett förslagsanslag av 63,725 kronor såsom bidrag till driftkostnaderna i övrigt för samma anstalt.

Den för innevarande år gällande avlöningsstaten för vårdanstalten å Venngarn har följande utseende:

	K r o n o r .						
	L ö n .			Tjänst- görings- pennin- gar.	Summa.		
	Oredu- cerat belopp.	Pensions- avgift mot- svarande belopp.	Redu- cerat belopp.				
1 föreståndare	3,000	150	2,850	1,500	4,350	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.	
1 assistent och räkenskapsförare	1,200	50	1,150	900	2,050		
1 husfader	900	50	850	700	1,550	} Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kronor och efter 10 år med ytterligare 200 kronor.	
1 befallningsman...	900	50	850	700	1,550		
1 maskinist	800	30	770	600	1,370	} Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor och efter 10 år med ytterligare 100 kronor.	
1 vårdare	600	25	575	500	1,075		
2 d:o	1,200	50	1,150	1,000	2,150	} Därjämte fri kost och möblerad bostad. Efter 5 år kan lönen höjas med 75 kronor och efter 10 år med ytterligare 75 kronor.	
1 d:o	350	15	335	250	585		
3 d:o	1,050	45	1,005	750	1,755	} d.o. Fria resor. D.o.	
1 sjukvårdare eller -sköterska	350	15	335	250	585		
1 hushållerska	350	15	335	250	585		
Läkare, arvode.....	—	—	—	—	2,000		
Predikant, arvode..	—	—	—	—	600		
Summa kronor	—	—	—	—	20,205		

Ann. Med undantag av läkare och predikant erhålla alla fri bostad, fri uppvärmning (eller bränsle) och elektrisk belysning (enligt styrelsens bestämmande). Huggning och sågning av bränsle ävensom armatur och lampor för elektrisk belysning bekostas dock alltid av befattningshavaren. Vårdarna (inklusive sjukvårdaren eller sjuksköterskan) bekomma beklädnadsersättning med 100 kronor. Befattningshavare må kunna tilldelas trädgårds- eller planteringsland (enligt styrelsens bestämmande).

Därest föreståndaren tillika ombesörjer läkarvården eller predikantens göromål, må honom kunna tilläggas härför upptaget arvode.

För det fall att föreståndaren åtnjuter båda de för befattningen uppförda ålderstilläggen, skall det pensionsavgift motsvarande belopp, som skall avdragas å lönen, utgöra 200 kronor och sålunda avlöning till honom utgå med 5,300 kronor.

Därest läkare eller predikant icke enligt avtal med styrelsen äga att genom anstaltens försorg åtnjuta fria resor, erhålla de resekostnadsersättning, läkaren enligt tredje klassen och predikanten enligt fjärde klassen i resereglementet, att utgå från det såsom bidrag till driftkostnader för anstalten beviljade förslagsanslaget.

Anstaltens styrelse har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 8 september 1917 icke föreslagit någon ändring i denna lönestat; och har densamma jämväl av Kungl. Maj:t i nu förevarande framställning upptagits i oförändrat skick.

Beloppet till extra personal och vikariatsersättningar har av styrelsen i nämnda skrivelse föreslagits till 5,695 kronor, därav såsom arvode till ett skrivbiträde 1,200 kronor. Kungl. Maj:t, som i likhet med socialstyrelsen ansett nödigt biträde med skrivgöromål i allmänhet kunna påräknas av någon av de å anstalten intagna, har vid sådant förhållande funnit anslag för berörda ändamål ej vara erforderligt, varför ifrågavarande utgiftspost av Kungl. Maj:t föreslagits till 4,495 kronor.

Med tillämpning av denna jänte en del andra av Kungl. Maj:t i styrelsens utgifts- och inkomststat för år 1919 vidtagna nedsättningar har den av Kungl. Maj:t föreslagna staten fått följande utseende:

Utgifter.

Avlöningar, högst	kronor	20,205: —
Extra personal och vikariatsersättningar	»	4,495: —
Utspisning för personal, 15 personer under 365 dagar å 1 krona 30 öre per person och dag, förslags- vis	»	7,117: 50
Utspisning för å anstalten intagna, 100 personer under 350 dagar å 1 krona 20 öre per person och dag, förslagsvis	»	42,000: —
Beklädnad för vissa å anstalten intagna, förslagsvis	»	1,000: —
Beklädnad för utskrivna, förslagsvis	»	5,625: —
Beklädnadsersättning till personal, förslagsvis	»	1,000: —
Värme och lyse, förslagsvis	»	28,000: —
Tvätt och renhållning, förslagsvis	»	4,000: —
Fastighetens underhåll, förslagsvis	»	4,000: —
Underhåll och nyanskaffning av inre inventarier, förslagsvis	»	3,000: —
Inköp av armetsmateriel, förslagsvis	»	3,000: —
Underhåll och anskaffning av jordbruksinventarier, inköp av utsäde, foder etc., förslagsvis	»	10,000: —
Flitpenningar, förslagsvis	»	6,000: —
Läkemedel och instrument, förslagsvis	»	1,000: —
Diverse omkostnader förslagsvis	»	4,482: 50

Kronor 144,925: —

Inkomster.

Avgifter för 100 intagna under 350 dagar à 1 krona per person och dag, förslagsvis	kronor	35,000: —
Inkomst av de intagnas arbete inom anstalten, för- slagsvis	»	10,000: —
Inkomst av jordbruk och trädgård, förslagsvis	»	11,500: —
Statens tillskott	»	88,425: —
		<hr/>
	Kronor	144,925: —

Utskottet, som i sitt utlåtande över Kungl. Maj:ts ovanberörda den 23 april 1918 avlåtna proposition (nr 338) funnit sig böra hemställa om avslag å den däri gjorda framställningen om förflyttning av statens alkoholanstalt å Venngarn till en provisoriskt anordnad anstalt å Salbohed, får sålunda, då utskottet ansett statens alkoholistvårdande verksamhet böra såsom hittills i oförändrad form bedrivas å anstalten vid Venngarn, i detta sammanhang till behandling upptaga de för nämnda anstalt av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagna löne- och utgiftsstaten jämte de av herrar Ingvarson och Petrén framställda yrkanden om ändringar i desamma.

*Utskottets
yttrande.*

Vad då först angår de av herr Ingvarson påyrkade förhöjningar i grundlönen för vissa befattningshavare vid anstalten har utskottet ansett förhöjningarna ändamålenliga och skäligen, och får förty förorda bifall till desamma. Härigenom skulle det till avlöningar och vikariatsersättningar åt tjänstemännen vid anstalten erforderliga förslagsanslaget, nu 24,700 kronor, att från och med år 1919 komma att höjas med 1,800 kronor eller till 26,500 kronor.

Med de av utskottet sålunda föreslagna förändringarna skulle avlöningsstaten för anstalten från och med år 1919 få följande utseende:

	K r o n o r .						
	L ö n .			Tjänstgöringspenningar.	Summa.		
	Oreducerat belopp.	Pensionsavgift motsvarande belopp.	Reducerat belopp.				
1 föreståndare	3,000	150	2,850	1,500	4,350	} Efter 5 år kan lönen höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.	
1 assistent och räkenskapsförare	1,200	50	1,150	900	2,050		
1 husfader	900	50	850	700	1,700	} Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kronor och efter 10 år med ytterligare 200 kronor.	
1 befallningsman	900	50	850	700	1,700		
1 maskinist	800	30	770	600	1,520	} Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor och efter 10 år med ytterligare 100 kronor.	
1 vårdare	600	25	575	500	1,275		
2 d:o	1,200	50	1,150	1,000	2,550	} Därför fri kost och möblerad bostad. Efter 5 år kan lönen höjas med 75 kronor och efter 10 år med ytterligare 75 kronor.	
1 d:o	350	15	335	250	735		
3 d:o	1,050	45	1,005	750	2,205	d.o.	
1 sjukvårdare eller -sköterska	350	15	335	250	735	d.o.	
1 hushållerska	350	15	335	250	585	d.o.	
Läkare, arvode	—	—	—	—	2,000	Fria resor.	
Predikant arvode	—	—	—	—	600	D.o.	
Summa kronor	—	—	—	—	22,005		

Ann. Med undantag av läkare och predikant erhålla alla fri bostad, fri uppvärmning (eller bränsle) och elektrisk belysning (enligt styrelsens bestämmande). Huggning och sågning av bränsle ävensom armatur och lampor för elektrisk belysning bekostas dock alltid av befattningshavaren. Vårdarna (inklusive sjukvårdaren eller sjuksköterskan) bekomma beklädnadsersättning med 100 kronor. Befattningshavare må kunna tilldelas trädgårds- eller planteringsland (enligt styrelsens bestämmande).

Därest föreståndaren tillika ombesörjer läkarvården eller predikantens göromål, må honom kunna tilläggas härför upptaget arvode.

För det fall att föreståndaren åtnjuter båda de för befattningen uppförda ålderstilläggen, skall det pensionsavgift motsvarande belopp, som skall avdragas å lönen, utgöra 200 kronor och sålunda avlöning till honom utgå med 5,300 kronor.

Därest läkare eller predikant icke enligt avtal med styrelsen äga att genom anstaltens försorg åtnjuta fria resor, erhålla de reskostnadsersättning, läkaren enligt tredje klassen och predikanten enligt fjärde klassen i resereglementet, att utgå från det såsom bidrag till driftkostnader för anstalten beviljade förslagsanslaget.

Vidkommande åter det av herr Pretrén framställda yrkandet om viss ändring i anstaltens utgiftsstat har utskottet funnit sig icke böra för närvarande tillstyrka bifall till detsamma.

Vad så till sist angår de övriga av Kungl. Maj:ts här ovan berörda äskanden har utskottet, med hänsyn till det på grund av de nu å rusdryckshanteringens område gällande restriktioner väsentligt minskade antalet internister, ansett, att det av Kungl. Maj:t äskade förslagsanslaget å 175,000 kronor såsom bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader skäligen torde böra nedsättas till 100,000 kronor, ävensom att det såsom bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter föreslagna reservationsanslaget å 30,000 kronor torde kunna minskas till 10,000 kronor; kommande vid bifall härtill, och då det i övrigt icke syns utskottet vara något att erinra mot de särskilda av Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppen, kostnaderna för alkoholistvården att i sin helhet uppgå till 220,825 kronor.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande i statsverkspropositionen gjorda framställning och herr Ingvarsons ovanberörda motion samt med avslag å herr Petréns förenämnda motion

I på extra stat för år 1919 anvisa:

a) ett förslagsanslag, högst, 26,500 kronor till *avlöningar och vikariatsersättningar åt tjänstemän vid statens vårdanstalt å Venngarn för alkoholister,*

b) ett förslagsanslag av 63,725 kronor såsom bidrag till *driftkostnaderna i övrigt för samma anstalt,*

c) ett förslagsanslag av 100,000 kronor såsom bidrag till *erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader,*

d) ett förslagsanslag av 17,000 kronor till bestridande av statens kostnader för *farliga alkoholister, handräckning, läkarutlåtanden, vittnesersättningar m. m.,*

e) ett reservationsanslag av 10,000 kronor såsom bidrag till *anordnande av erkända alkoholistanstalter,*

f) ett förslagsanslag, högst, 3,600 kronor till *sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården,*

eller sålunda till bestridande av kostnader för alkoholistvården tillhopa 220,825 kronor,

II medgiva,
att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller som tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan för anordnande av allmän alkoholistanstalt.

Stockholm den 10 juni 1918.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzélius, O. M. Strömberg, G. M. H. Ekelund, J. Nilsson, H. F. Lamm, C. G. Ekman, J. L. Widell, A. Pers, greve N. F. Posse, N. Åkesson, C. A. Stålberg* och *C. I. Asplund* samt

från andra kammaren: herrar *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *H. Andersson* i Skivarp, *J. Olofsson* i Digernäs, *A. Anderson* i Råstock, *J. Jönsson* i Revinge, *G. Odqvist, C. R. Jansson* i Falun, *K. A. Tengdahl, A. Wiklund* i Brattfors, *A. J. Andersson* i Gävle, *O. Nilsson* i Örebro och *A. Mossberg*.

Reservation

av herrar *O. M. Strömberg, G. M. H. Ekelund, J. Nilsson, H. F. Lamm, J. L. Widell, A. Pers, greve N. F. Posse, N. Åkesson, H. Andersson* i Skivarp och *G. Odqvist*, vika ansett, att utskottets utlåtande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet, som över Kungl. Maj:ts sistberörda proposition avgivit särskilt utlåtande, får i anledning av nu förevarande framställning, så vitt densamma icke återkallats, anföra, att utskottet, med hänsyn till det på grund av de nu å rusdryckshanteringens område gällande restriktioner väsentligen minskade antalet internister, ansett, att det av Kungl. Maj:t äskade förslagsanslaget av 175,000 kronor såsom bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader skäligen torde bära nedsättas till 100,000 kronor, ävensom att det såsom bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter föreslagna reservationsanslaget å 30,000 kronor torde kunna minskas till 10,000 kronor; kommande vid bifall härtill, och då i övrigt icke synts utskottet vara något att erinra mot de särskilda av Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppen, kostnaderna för alkoholistvården att i sin helhet uppgå till 220,825 kronor.

På grund härav får utskottet hemställa,

att riksdagen må

I. på extra stat för år 1919 anvisa:

a) ett förslagsanslag av 100,000 kronor såsom bidrag till *erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader*,

b) ett förslagsanslag av 17,000 kronor till bestridande av statens kostnader för *farliga alkoholister, handräckning, läkarutlåtanden, vittnesersättningar m. m.*,

c) ett reservationsanslag av 10,000 kronor såsom bidrag till *anordnande av erkända alkoholistanstalter*,

d) ett förslagsanslag, högst 3,600 kronor, till *sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården*,

eller sålunda till bestridande av kostnader för alkoholistvården tillhopa 220,825 kronor,

II. medgiva,

att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller som tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplätta allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter av Kungl.

Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan för anordnande av allmän alkoholistanstalt.»
